

ከጩኸት ወደ ተግባር

የሚነገድበት የሰደት ማእበል ትውልድ ከየት መጣ? ለማቆም እንረባረብ።

አክሎማ ቢራራ (ዶር)

እኛ ኢትዮጵያውያን ከፋሽስቱ የጣሊያን ወረራ ወዲህ እንደዚህ ዓመት ተዋርደን አናውቅም። ውርደቱ ተከታታይና የማይቆም ለመሆኑ ምክንያቶቹ ራሱን የትግራይ ሕዝብ ነጻ አውጭ ግንባርን (ህወሓት) ብሎ ከሚጠራው የጎሳዎች የበላይ ገዢ ፓርቲ ብቻ ሳይሆን እኛም ጭምር ነን። የሊቢያ ሽብርተኞች የኢትዮጵያን ወጣት ክርስቲያኖች፤ በኃይማኖታቸውና በማንነታቸው ለይተው “የእስልምና ኃይማኖት በእናንተ ኃይማኖት አማካይነት ደም ማፍሰስ ርካሽ አይደለም” (“Muslim blood that was shed under the hands of your religion is not cheap”) ብለው ወገኖቻችንን ሲያርዷቸውና በጥይት ሲገድሏቸው ያየ ኢትዮጵያዊና ማንም በሰው ህይወት ክቡርነት የሚያምን ግለሰብ ሁሉ ቪዲወውን አይቶ እንቅልፍ ለመተኛትና በሰላም ለመኖር አይችልም። ህሊናውን ለመመራመር ይገደዳል። ይኼ ብሄር፤ ብሄረሰብ ሳይለይ፤ በንፁህ ኢትዮጵያውያን ላይ የደረሰው ግፍ በሌሎች ክርስቲያኖች፤ የእስልምናና ሌሎች ኃይማኖቶች ተከታዮች (አሜሪካኖች፤ እንግሊዞች፤ ጃፓኒሶች፤ ግብፆች፤ ጆርዳኒያኖችና ሌሎች) ላይም ደርሷል። ሽብርተኞቹ “በእስልምና ኃይማኖት ተከታዮች ላይ የደረሰው “ደም ማፍሰስ” ያሉት የኢትዮጵያ መንግሥት በሶማሌ የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ ገብነት መሆኑን ለመገመት ይቻላል። እኔ እስከማውቀው ድረስ የኢትዮጵያ ክርስቲያኖች በኢትዮጵያ የሚኖሩ፤ ኢትዮጵያውያን ወንድሞችና እህቶች የእስልምና ሃይማኖት ተከታዮችን የገደለና ያረደ የለም። ታሪክ የመዘገበው ሃቅ አንድ ነው። ይኼውም የነብዩ ሞሃመድ ተከታዮች በሳውዲ አረቢያ ግፍ ሲደርስባቸው ተከታዮቹን የላከው ወደ ክርስቲያኗ ኢትዮጵያ መሆኑን ነው። ይኸች ሃገር የእስልምና ኃይማኖት ተከታዮችን አስተናግዳ፤ እነሱም ኢትዮጵያዊነታቸውን ተቀብለው፤ ኃይማኖታቸውን አስከብረው ከክርስትና ኃይማኖት ተከታዮች ጋር ተገራብተው፤ ተጋብተውና ተከባብረው ለብዙ መቶ ዓመታት ኑረዋል፤ ወደፊትም ይኖራሉ።

ታሪክ እንዲህ በሚል ያስተምረናል። “Islam was introduced to Ethiopia in 615 AD when the followers of Prophet Mohammed, including his wife sought refuge in Aksum. The king of Aksum welcomed them, respected their religion and offered them protection. They later settled in Negash, east of Tigray, which has become one of the most important places for the Islamic faith in Ethiopia. Prophet Mohammed ordered his followers not harm Ethiopians. Islam spread to the east of the country mainly the Harar region, which was established by Sultan Abu Beker Mohammed in 1520 and became the Holy City for the Muslims. Harar also became an important city for trade, famous for its Islamic architecture such as the City Walls and a centre of Muslim scholarship.” ባጭሩ፤ የኢትዮጵያ የክርስትናና የእስልምና ተከታዮች አንዱ ሌላውን በማይጎዳ መልኩ፤ በሰላምና በመከባበር ለአንድ ሽህ አራት መቶ ዓመታት ኑረዋል። ወደፊትም አብረው፤ ተከባብረው ይኖራሉ የሚል ግምትና እምነት አለኝ።

ስለሆነው፤ ሽብርተኞቹ በኢትዮጵያ የኃይማኖት ጦርነት እንዲነሳ ለማድረግ የሚሞክሩት ቅስቀሳ ለክርስቲያኑ ሆነ ለእስልምና ኃይማኖት ተከታዩ ኢትዮጵያዊ ይጎዳል። ተቀባይነት እንዳይኖረው መከላከል የሁሉም ኢትዮጵያውያን ያልተቆጠበ ጥረት መሆን አለበት እላለሁ። ገዢው ፓርቲ ኃይማኖትን ለፖለቲካ መሳሪያ መጠቀሙን ካላቆመ ይኼ የመቻችልና አብሮ የመኖር ታሪክ ይወድማል። ለኢትዮጵያ ጠላቶች መግቢያ ይሆናል። በኢትዮጵያ ክርስቲያኖች ላይ የደረሰው ግፍ በአሥልምና ኃይማኖት ተከታዮችም ላይ እንደደረሰ የሚቆጠረው ለዚህ ነው።

በተጨማሪ፤ በኢትዮጵያና በሌሎች ክርስትያኖች ላይ የሚደረገው ግድያ የዓለሙን ሕብረተሰብ አምቢተኝነት፤ ህብረትና ትግል ይጠይቃል። እምቢተኝነቱ ዓለም አቀፋዊ መሆን ይኖርበታል። የተባበሩት መንግሥታት፤ የአፍሪካ አንድነት ድርጅት፤ የሰብአዊ መብቶች ድርጅቶች ወዘተ ከመንግሥታት ጋር ተባብረው የአይስልን፤ የአልካይዳን፤ የቦኮ ሃራምን፤ የአል ሽባብና ሌሎች ሽብርተኞችን ኢ-ሰብአዊ ግፍ መቋቋም አለባቸው። የኢትዮጵያ መንግሥት ያለምንም ማመንታት ከሌሎች ጋር አብሮና ተባብሮ ያልተቆጠበ ጥረት ማድረግ ይኖርበታል። ሁኖም፤ ፀረ-ሽብርተኝነት ዘመቻ ብቻውን ዘላቂ መፍትሄ ያመጣል የሚል ግምትና እምነት የለኝም። በሶማሊያ፤ በአፍጋኒስታን፤ በኢራክ፤ በየመን፤ በሶሪያና ሌሎች ሃገሮች ለሽብርተኝነት መንስኤ የሆኑትንና የሚሆኑትን--የሰብአዊ መብቶችና የነጻነት መገፈፍ፤ የፍትህ-ርት እንደሌለ አለመኖር፤ የኃይማኖት መብት መታፈን፤ የስራ እድል በተፈለገው ደረጃ አለመስፋፋት፤ የእድገትና የገቢ መዛባት፤ ለሕዝብ ታዛዥ የሆነ መንግሥት አለመኖር፤ የጎሳዊና የኃይማኖት አድልዎ፤ የጉቦ፤ የሙስናና ከሃገር የሚሸሽ ሃብት ተቋማዊ መሆናቸው

ለሽብርተኝነትና ለስደት መጋቢ ሁኔታዎች። እነዚህ ስርዓት ወይም አገዛዝ ወለድ የሆኑ ማንኛዎች ካልተወገዱ ሽብርተኝነትና ስደት ይቀጥላሉ። በአንድ ሃገር ጉዳይ ውስጥ ጣልቃ ገብነት ይቀጥላል። አገዛዙ ራሱ የሚያመጣውን ችግር አልተረዳውም።

የዚህ ሃተታ መሰረተ ሃሳብ ይኼ በሊብያ የደረሰው አሰቃቂና ወንጀለኛ ግፍ በተናጠል መታየት የለበትም የሚል ነው። በዚህ ዓመትና ባለፉት ሁለት ዓመታት ብቻ በኢትዮጵያውያን—በአብዛኛው ወጣት ትውልድ—ላይ የደረሰው ኢ-ሰብአዊ ግፍ በምን ምክንያት ተከታታይ እንደሆነ ማጤን ግድ ይላል። በNovember, 2013 የሳውዲ አረቢያ መንግሥት 163,000 የቀንና የቤት ሰራተኞችን በጅምላ ከሃገሩ አስወጥቷል። በውጭ የሚገኘው ኢትዮጵያዊ ስደተኛ በመተባበር፤ በገፍ ወጥቶ ሰላማዊ ሰልፍ አድርጓል። የሳውዲ አረቢያና የኢትዮጵያ መንግሥታት ሃላፊነት እንዲወስዱ ለማድረግ ችሏል። ለዚህ የተቋቋመው አሁን Global Alliance for the Rights of Ethiopians (GARE) ተብሎ የሚጠራው የሰብአዊ መብት ጠበቃ የሆነው ድርጅት ድምፅ በማሰማት ብቻ ሳይቆጠብ ኢትዮጵያውያን ገንዘብ እንዲያዋጡ ዘመቻ አድርጎ በInternational Organization for Migration (IOM) በኩል የብዙ ሺህ ዶላር ድጋፍ ሰጥቷል። አሁንም ጠበቃነቱን ቀጥሏል።

የየመን መንግሥትን ማስረጃ በመጠቀም IOM አንድ ሚሊየን ኢትዮጵያውያን በየመን ብቻ እንደሚገኙ ተናግሯል። እነዚህ ወገኖቻችን ወደ የመን የሚሄዱበት ዋና ምክንያት በየመን የስራ እድል አለ በሚል ግምት አይደለም። የመንን እንደ ሊቢያ መሸጋገሪያ ለማድረግ ነው። እነዚህ ኢትዮጵያውያን ከሃገር የሚወጡት ተበድረው ሆነ ወላጆች፤ ዘመዶቻቸው ብዙ ሺህ ዶላር ወይም ብር ለደላላዎች ከፍለው ነው። በወገኖቻቸው የሚደልሉና የሚነግዱ ከገዢው ፓርቲ ቁጥጥር ውጭ የሆኑ ግለሰቦችና ድርጅቶች መኖራቸውን የህወሓት/ኢህአዴግ መንግሥት ያምናል። የማያምነው ራሱና ከራሱ ጋር በጥቅም ተሳስረው በኢትዮጵያውያን ህይወት የሚደልሉና የሚነግዱ መኖራቸውን ነው። የተባበሩት መንግሥታት የስደተኞች ከፍተኛ ኮሚሽን መሰሪያ ቤት (UNHCR) ባለፈው ዓመት መጨረሻ ያወጣው ሰፊ ጥናትና ማስረጃ የኢትዮጵያ አዲስ ትውልድ የሚነገድበትና ብዙ መቶ ሚሊየን ዶላር የሚተረፍበት መሆኑን አሳይቶ ወደ ከፍተኛ አጣብቂኝ እንደገባ ያሳያል። የህወሓት/ኢህአዴግ መንግሥት እነዚህን የሰው ደላላዎች/ነጋዴዎች ፈቃድ የሚሰጥና ችግሩም ሲከሰት ፈቃዳቸውን የማይከለክል ቡድን ሁኗል። ልክ እንደ ሙስናው ማለት ነው። ፈቃዱን የሚሰጠው ራሱ ሁኖ ችግሩ ሲከሰት በሌሎች ያመካኛል። መንግሥት በዓመት ከሚሰጠው የመውጫ ፈቃድ፤ ከቀረጥ ወዘተ ምን ያክል ገቢ እንደሚያገኝ ግልፅ አያደርግም። የሰው ነጋዴዎች ምን ያህል ገቢ እንደሚያገኙ፤ እነማን እንደሆኑ፤ ከዓለም አቀፍ የሰው ደላላዎች ጋር እንዴት ያለ ቁርኝት እንዳላቸው ወዘተ አይታወቅም። የማይካደው ከፈለገ የህወሓት/ኢህአዴግ መንግሥት ግለሰቦቹ ከሃገር ሲወጡ ምን አይነት ችግር እንደሚገጥማቸው ለማወቅና አደጋውን ለማስረዳት ይችላል፤ አላደረገውም። ለንግድና ለገቢ ትኩረት የሚሰጥ አገዛዝ ጉዳቱ ይኼው ነው፤ ለሰው ክብርነትና ህይወት የሚሰጠው ዋጋ ዝቅተኛ ነው።

በሊቢያ እንደ በግ አንገታቸው ተቆርጦ፤ እንደ ተራ ነፍስ ገዳይ በጥይት ተገድለው ያዩ ሁሉ—የተባበሩት መንግሥታት፤ ቫቲካን፤ የግብፅ፤ የአሜሪካና ሌሎች መንግሥታት—ወዲያውኑ ድርጊቱን አውግዘዋል። በግብፅ የኢትዮጵያ አምባሳደር “ኢትዮጵያዊ መሆናቸውን እያጣራሁ ነው፤ አንዳንዶቹ በሽብርተኞች ሳይሆን በሰው ደላላዎች (Human Traffickers) የተገደሉ ይመስለኛል” ሲል ቀፈፈኝ፤ ዘገነኝ። ምን አልባት ዲኤንኤ (DNA) ልይ ይል ይሆን የሚል ጥያቄ በዐአምሮ የተቀረጸ። አገር ወዳዱ የግብጽ መንግሥት የሃገሩ ኮፕቴክ ክርስቲያኖች አንገት ሲታረድ ሳያመነታታ አፅፋውን ሽብርተኞች ባሉበት በምብ አድርጓል። የታረዱትና በጥይት ተደብድበው የሞቱት ኢትዮጵያውያን “እኛ ኢትዮጵያውያን እንደታረድን” እቆጥረዋለሁ። በእኔም፤ በሌሎቻችንም የተደረገ የማይረሳ ጥቃት ነው። የአምባሳደሩ ግምገማ መግባት ሃገርና ሁሉን ኢትዮጵያውያን የሚያፈቅር መሆኑን አያሳይም። የሚያሳየው መለያየት የወከለው አገዛዝ የፖለቲካ ባህል መሆኑን ነው።

የችግሩ ክብደት ምን ያህል ነው?

ኢትዮጵያውያን ለሃገሪቱ ህልውና በሚያስጋ ደረጃ በገፍ ከሃገር መሰደድ ልምድ የሆነበት መንግሥት የህወሓት/ኢህአዴግ መንግሥት ነው። በየመን ብቻ አንድ ሚሊየን ስደተኞች ካሉ በዓለም ዙሪያ ምን ያህል ይሆኑ ይሆን የሚለውን ጥያቄ እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊ መጠየቅ አለበት። ጠይቆ ራሱን መመርመር አለበት። በሊቢያ በግፍ ከተገደሉት ወገኖቻችን በተጨማሪ፤ ባለፈው ሳምንት በመርከብ ወደ አውሮፓ ይጓዙ ከነበሩት ወደ አንድ ሺህ ከሚጠጉት የሞቱ ሰዎች መካከል አራት መቶዎቹ ኢትዮጵያውያን ናቸው የሚል ዘገባ አለ። ሮይተር እንዳስታወቀው ከሆነ ሁለት መርከቦች ወይም ጀልባዎች ሁለት መቶ አምስት የኢትዮጵያ፤ የጋናና የሴኔጋል ተወላጆች ይዞ ሲጓዝ በሊቢያ ሚሊሺያ ተይዘዋል። ሚሊሺያው ሽብርተኛ ይሁን አይሁን፤ የት እንደሚወስዳቸውና ምን እንደሚያደርጋቸው አይታወቅም። ሁለተኛ

መርከብ ወይም **ጀልባ ለመከራ የተዳረጉትን ኢትዮጵያውያንና ኤርትራውያንን ብቻ** ጭኖ ሲሄድ እንደተያዘ ተነግሯል። በሊቢያ ስንት ኢትዮጵያውያን እንደሚገኙና በምን ሁኔታ ላይ እንዳሉ አናውቅም። የምናውቀው ለአደጋ መጋለጣቸውን ነው። የኢትዮጵያ መንግሥት በህግ ከሃገር ከሚሰደዱት ውጭ ስንት ሰደተኛ እንዳለ ማስረጃ የለውም። **ስደቱ ማእበል መሆኑን እያመነ ነው።**

ኢትዮጵያውያን የማይሰደዱበት የዓለም ክፍል የለም። በሌባኖን የሚኖሩ ወጣት ሴቶች በየቀኑ የሚደርስባቸው ግፍ ለህሊና ይቀፋል። አንዲት ወጣት ኢትዮጵያዊት ግፉ ሲበዛባት ከቀጣሪዎቿ አራተኛ ፎቅ ራሷን መንጥቃ ወድቃለች፤ ሁኔታዋ አይታወቅም። በተመሳሳይ፤ ሌላ ወጣት ሴት የቀን ሰራተኛ በጭንቀቷ የተነሳ ራሷን ገድላለች። በሌሎች የአረብ አገሮች የሚኖሩ ወጣት ሴቶች የሚደርስባቸው ግፍ ለሰራተኛ መብታቸው የቆመ መንግሥት እንደሌላቸው ያሳያል። በደሃዎቹ የአፍሪካ ሃገሮች፤ ማላዊና ዛምቢያ ብዙ መቶ ኢትዮጵያውያን ታስረዋል። ኢትዮጵያውያን በማላዊ ኃይቅ እንደሞቱ እናውቃለን። የአፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ለጥቁር ደቡብ አፍሪካውያን ስደተኞችና የነጻነት ተቃራኒዎች ያላደረገው ነገር የለም። የትምህርት እድል ሰጥቷል፤ ገንዘብና መጠለያ ሰጥቷል። ተቃራኒዎችን አሰልጥኗል። የማይወላውል የፀረ- አፓርታይድ አቋም ይዞ የዲፕሎማቲክ ድጋፍ ሰጥቷል። በተመሳሳይ የደርግ መንግሥት ለፀረ- አፓርታይድ ትግል ከፍተኛ አስተዋፆ አድርጓል። የደቡብ አፍሪካ ጥቁር ሕዝብ ለኢትዮጵያና ለኢትዮጵያውያን ዜጎች የማይረሳ ውለታ አለበት። የኢትዮጵያ ወዳድ በነበረው ባለፈው በተወዳጁ ማንዴላ ሃገር ኢትዮጵያውያን ተገድለዋል። ንብረታቸው ወድሟል። የሚዘገባውና የማይረሳው ሁለት ኢትዮጵያዊ ወንድሞቻችን በታገሩበት ቤት ቤንዚን ተረጭቶ ተቃጠለው መሞታቸው ነው። የደቡብ አፍሪካ መንግሥትና ሕዝብ ሃላፊነት እንዳለበት አያከራክርም፤ ይኬ በቂ አይደለም።

መፈታት ያለበት የችግሩ መንስኤ ነው (The Root cause of our shame and tragedy).

ይኼ ግፍ ባለፉት መንግሥታት የማይታሰብ መሆኑን ብዙ ማስረጃዎች አሉ። ለምሳሌ፤ አገዛዙ በፈጠረው በደል ከደርግ መንግሥት አምልጠው ወደ ሱዳን፤ ኬንያና ዩጋንዳ በተሰደዱ ኢትዮጵያውያን የሰብአዊ መብቶች ገፈፋ ሲደረግና በጅምላ ውጤት “ውጤት” የሚል ግፊት ሲደረግ ኮሎኔል መንግሥቱ ኃይለ ማሪያም የተናገረው ትዝ ይለኛል። “እነዚህ ኢትዮጵያውያን የጠሉትና የሚቃወሙት እኔንና እኔ የምመራውን መንግሥት ነው። እኔን ስለጠሉ ጠበቃና ሃገር የላቸውም ማለት አይደለም። በኢትዮጵያውያንታቸው ማንም መንግሥት እንዲያስቃያቸው አልፈቅድም። ይኼ ከሆነ የኢትዮጵያ መንግሥት አስፈላጊውን እርምጃ ይወስዳል” ብሎ ነበር። ቁም ነገሩ አጼ ኃይለ ሥላሴን ሆነ መንግሥቱን መጥላት ወይም መውደድ አይደለም። የማንም ኢትዮጵያዊ መብት ሲነካ ተቆርቋሪ የሆነ መንግሥት ድሙጹን የማሰማት ሃላፊነት አለበት ለማለት ነው።

በደቡብ አፍሪካ የተካሄደው ግፍ ሲካሄድ ገዢው ፓርቲ፤ ሌሎች ሃገሮች እንዳደረጉት የደቡብ አፍሪካ መንግሥት ሃላፊነት እንዲወስድ፤ ግድያው እንዲቆም፤ ኢትዮጵያውያን በሰላም እስከኖሩ ድረስ ሰብአዊ መብታቸው እንዲከበር አልጠየቀም፤ አምባሳደሩን ልሳብ አላለም። ልክ በሳዊዲ አረቢያ፤ በሌባኖን፤ በየመንና ሌሎች ሃገሮች እንዳደረገው “ከሩቅ ሁኖ ማየት” መመሪያው ሁኗል። በስልጣኑ ላይ ለሚነሳ ማንኛውም ትችትና የሕዝብ እምቢተኝነት የአፈና ፍጥነት የሚያሳየው አገዛዝ ለኢትዮጵያውያን ሰብአዊ መብቶች ደንታ እንደሌለው በተደጋጋሚ ታይቷል።

“የሃገር አንበሳ፤ የውጭ እሬሳ”

በሊቢያ የደረሰውን አስቃቂ እልቂት በሚመለከት በገፍ ተሰልፎ ሃዘኑን፤ ምሬቱን፤ ቁጭቱን፤ ኢትዮጵያዊነቱን፤ ፍትህ ፈላጊነቱን ወዘተ በአዲስ አበባ ብቻ ሳይሆን በሌሎች ከተሞች ካስተጋባው ሰፊ ሕዝብ መካከል የአገዛዙን ሃላፊነትና ተጠሪነት በሚመለከት ድምፃቸውን በድፍረት እያሰሙ፤ “ወያኔ ሌባ፤ ሌባ፤ የአገር አንበሳ፤ የውጭ እሬሳ፤ መንግሥት የለም፤ የኢትዮጵያ መንግሥት የት ነው” ወዘተ እያሉ የጮሁበት ምክንያት አገር ወዳድ፤ መላውን ሕዝብ ወዳድና አስተናጋጅ የሆነ መንግሥትና አመራር እንደሌላቸው ስለሚያውቁ ነው። እኔን በተለይ የሳቢኝና ይኼን ፅሁፍ ጠንካራ በሆነ መንገድ እንዳዘጋጅ ያበረታታኝ **“የአገር አንበሳ፤ የውጭ እሬሳ”** የሚለው መፈክር ነው። ህወሓት በበላይነት የሚያዘው አገዛዝ ብሄር፤ ብሄረሰብ፤ ጾታና ኃይማኖት ሳይለይ ሁሉንም ኢትዮጵያውያን ገርፏል፤ አድክሟል፤ አግልሏል፤ አዋርዷል፤ ሰብአዊ መብቶቹንና ክብሩን ገፏል። የኢትዮጵያን ግዛታዊ አንድነትና ሉዐላዊነት አውድሟል። የኢትዮጵያን ሕዝብ የተፈጥሮ ኃብት ለውጭ ወዳጆቹ ነግዷል።

ተደጋጋሚ ጥቃት የሚደርስበት ሕዝብ የጥቃቱና የውርደቱ ምክንያት ምን እንደሆነ የማወቅ መብት ብቻ ሳይሆን ግዴታም አለበት። “እኔን አያገባኝም” ካለ ሲታረድ፤ ሲገደል፤ ሲዋረድ፤ ሲሰደብ፤ ሲሰደድ ይኖራል። ይኼ መልሶ ወደ ሂሳቡ ያመራኛል። ቁጥር ትርጉም አለው። ቁጥር የችግሩን መጠንና ክብደት ያመለክታል።

ከላይ የጠቀስኩት የተባበሩት መንግሥታት ከፍተኛ የስደተኞች ኮሚሽን ባለፈው ዓመት ያወጣው የኢትዮጵያን ሰፊና ተከታታይ የሰው ኃይል ድለላና ንግድ (Human Trafficking) የሚመለከት ዘገባ እንዲህ ይላል። “ዛሬ ኢትዮጵያ ወደ ሃገሯ የሚገቡና ከሃገሯ የሚወጡ ሰዎች መተላለፊያና መነሻ ሃገር ናት...” Ethiopia serves as a transit country for men, women and children who are subjected to forced labor, and sex trafficking.” መቀበል ያለብን አንድ ሃቅ አለ። ኢትዮጵያውያን የሃያ አንደኛው መቶ ከፍለ ዘመን “የሰራተኛ ባርነት” አካል ሁነናል። የሰው ንግድ ከሚያስፈራ ደረጃ ላይ ደርሷል። እንደኔ ያለው፤ ሃኪሙ፤ ፕሮፌሰሩ፤ መሃንዲሱ፤ የግል ኃብት ያለው ወዘተ የወገኖቹ ንግድ እኔን አይመለከተኝም እንደሚል አምናለሁ። አንዱ ችግራችን ከህደት ሁኗል። እኛን እስካልነካን፤ እኛ ደልቶን እስከኖርን፤ እኛ ኢትዮጵያ ደርሰን እስከመጣን ድረስ፤ እኛ ለጡሮታ ስንበቃ ኢትዮጵያ ሂደን እስከኖርን ድረን፤ እኛ በአውሮፕላን

ተጭኖ የሚመጣ እንጀራ እስከበላን ድረስ ወዘተ ችግሩ እንደማይነካንና እንደማይመለከተን እናስተጋባለን። ስለዚህ፤ ችግሩ አገዛዙ የፈጠረው ብቻ አይደለም። እኛም ተባባሪና መጋቢ ሁነናል።

ኢትዮጵያውያን እየተነገደባቸው ነው

ጥናቱ ኢትዮጵያውያን በራሳቸው ሕዝብ ንግድ እያካሄዱ፤ በያመቱ ብዙ መቶ ሚሊየን ዶላር ትርፍ እንደሚያገኙ ያሳያል። በሚሰደዱት በኩል የሚደርሰውን ችግርና በደል እንዲህ ይለዋል። “Ethiopians transit through Djibouti, Egypt, Somalia, Sudan, or Yemen as they emigrate seeking work in the Middle East; some become stranded and exploited in these transit countries, and are subjected to detention, extortion, and severe abuses – some of which include forced labor and sex trafficking – while en route to their final destinations. Young women are subjected to domestic servitude throughout the Middle East, as well as in Sudan and South Sudan. Many Ethiopian women working in domestic service in the Middle East face severe abuses, including physical and sexual assault, denial of salary, sleep deprivation, withholding of passports, confinement, and even murder. Ethiopian women are sometimes exploited in the sex trade after migrating for labor purposes – particularly in brothels, mining camps, and near oil fields in Sudan and South Sudan – or after fleeing abusive employers in the Middle East. Low-skilled Ethiopian men and boys migrate to Saudi Arabia, the Gulf States, and other African nations, where some are subjected to forced labor.”

መነሻ ኢትዮጵያ፤ መድረሻ የትም ዓለም

ባጠቃላይ ሲታይ በገፍ ከሃገር የሚሰደደው ትውልድ በደርግ የመጨረሻ ዓመታትና በህወሓት/ኢህአዴግ መንግሥት የተወለደው ነው። ሰባ በመቶ የሚሆነውን የኢትዮጵያን ሕዝብ ይወክላል። የሚሰደዱባቸውን ሃገሮችና የሚደርስባቸውን አሰቃቂ ግፍ ከላይ አሳይቻለሁ። ኢትዮጵያውያን በገፍ የሚወጡት በሁለት መንገዶች ነው—ዱሮ እንደሚባለው አንዱ “በቦሌ፤ ሌላው በባሌ” በቦሌ የሚወጣው ፓስፖርትና ቪዛ አግኝቶ ለስራ ወይም ለሌላ ይሰደዳል። ገዢው መንግሥት ከእያንዳንዱ ፓስፖርት ብዙ ገንዘብ ይሰበስባል፤ ንግድ ማለት ነው። ወጥቶ ገቢውን በውጭ ምንዛሬ ወደ ሃገር ይልካል። ሌላው ከላይ በተጠቀሱት ሃገሮች ለደላላና ለሰው ነጋዴ ገንዘብ ከፍሎ ይሰደዳል። አንዱ በማእረግ፤ ሌላው በአሰቃቂ ሁኔታ ይወጣል ማለት ነው።

እኛ በቦሌ የወጣነው ስደተኞች ለኢትዮጵያ ያስከተልነውን አሰቃቂ ችግር በሚገባ አላሰብንበትም። እኛ ሃገራችን ለስራ እድል ብለን ለቀን ስንሰደድ ኢትዮጵያ ተቆርቋሪዎቿን እንደምታጣ አላሰብንበትም። ስደተኛው ብዙ አሉታዊ ሁኔታወችን ፈጥሯል። ተሰደን ባገኘነው ገንዘብ ቤት ስንሰራና ጡሮታ ስንወጣ፤ ገቢያችን አገር ቤት ከሚኖረው ተራ ሕዝብ ከፍተኛ ስለሆነ የመግዛት አቅማችን የሌላቸውን ወገኖቻችን እንደሚጎዳ አላሰብንበትም፤ ብናስብበትም ልክ እንደ ተራ ነገር እንቆጥረዋለን። ገዢው ፓርቲ ብቻ ሳይሆን ስደተኛው ለዋጋ ግሽበት ምክንያት ነው። የምንልከው የውጭ ምንዛሬ ለገዢው ፓርቲ የበላይነትና ባለፀጋነት መጋቢ እንደሆነ መገንዘብ አለብን። ገንዘባችን ለሰብ አዊ መብቶቻችን መገፈፊያ ይሆንል ማለት ነው። ገጠሬ ሆነ ከተማ፤ በቦሌ ይውጣ በባሌ፤ ስደተኛው በውጭ ሃገር መኖርና መስራት ኑሮን እንደሚያሻሽል ስለሚያስተጋባ ሌላውም ወጣት ትውልድ ለመብቱ በመታገል ፋንታ፤ መሰደድን የገቢና የኑሮ ማሻሻያ መንገድ አድርጎ ተቀብሎታል። የሰው ነጋዴዎችና ገዢው መንግሥት ከሃገር መሰደድ ጥቅም እናንዳለው፤ ገቢና ኑሮ እንደሚያሻሽል ይናገራሉ (Marketing migration is part of the business). የማይቀበሉት፤

የህወሓት/ኢህአዴግ አገዛዝ የስራ እድል መጥበብን ችግር የሚወጣው ወጣቱን ትውልድ በገፍ እንዲሰደድ የመውጫ ፈቃድ እንደ ምርት ማቅረቡን ነው። የቁጥሩን መጠን ስናይ ይኼ ታስቦበት የሚካሄድ ንግድ እንዴት አደገኛ እንደሆነ ለመገመት ይቻላል። ስራ አጥነትን በስደት እንወጣው የሚል ስልት።

በቦሌ የሚጓዘውን ስደተኛ ስናይ፤ የአሜሪካ ዲቢ የተባለው የመግቢያ ፈቃድ ሁኔታውን አባብሶታል። ይኼ የማህበረሰብ ኃይል ስደትና ውድመት ለገዢው ፓርቲ ያስገኘው የፖሊቲካ፤ የኢኮኖሚና የፋይናንስ የበላይነት ጥቅም ግልጽ ነው። ሃገር በባዶ የሰው ኃይል ቤት ሊገነባ አይችልም። መለስ እንዳለው፤ አናሳው የህወሓት ቡድን “አይሁዶች የተገናፁትን የኢኮኖሚ የበላይነት እኛም (ጥቂቶቹ ማለቱ ነው) ስኬታማ ማድረግ አለብን ያለው መርህ ተግባራዊ ሁኗል። የተማረው ስደተኛ እየጨመረ ሲሄድ በሃገር ውስጥ የሚኖረው ተወዳዳሪና ተቀናቃኝ እየቀነሰ ይሄዳል። “ላለው ይጨመርለታል” እንዲሉ ሌላው ተወዳዳሪ በስደት የሚኖር ሸማች መሆኑ ለገዢው ፓርቲ ከፍተኛ ስጦታ ሁኗል። ህወሓት የሚቆጣጠረው አገዛዝ ለስደት ያለው ያልተቆጠበ ትኩረትና ድጋፍ ከዚህ ታስቦበት ከተዘጋጀ የፖለቲካ፤ የኢኮኖሚ፤ የፋይናንስና የተፈጥሮ ኃብት የበላይነት ጋር ተያይዟል። የችግሩ መጋቢ የሆነው ክፍል (ስደተኛው) አዛዦች አሽከርካሪው የሆነውን አገዛዝ ሲወቅስ ራሱንም መተቸት ይኖርበታል። ህወሓት/ኢህአዴግ የሚሰራውን ያውቃል። ሌላው የሚሰራውን አያውቅም፤ ገዢው ፓርቲ የሚጠቀምበት መሆኑን ይከዳል።

የፖለቲካ ፋብሪካ

የስራተኛና የማህበራዊ ጉዳዮች ሚኒስቴር የሚሰበሰበው ዘገባ የሚያሳየው ፖለቲካ አውጥተው፤ ቪዛ አግኝተው ከኢትዮጵያ የሚወጡት ኢትዮጵያውያን በአብዛኛው ወደ ምእራብ አገሮችና ስምምነት ወዳለበት የአረብ አገሮች ይሰደዳሉ። መስሪያ ቤቱ በቀን አንድ ሺህ አምስት መቶ ኢትዮጵያውያን ከሃገር እንደሚወጡ አረጋግጧል። እነዚህ “በሕግ የሚወጡ” ይባላሉ። ሂሳቡ የሚሸፍነው ከሚወጣው ሰላሳ በመቶ የሚሆነውን ነው። አንባቢ እንዲገነዘበው ወይም እንድትገነዘበው የምፈልገው ሂሳቡን ነው። ፖለቲካ ተሰጥቶት በየቀኑ የሚወጣው ኢትዮጵያዊ ብዛት አንድ ሺህ አምስት መቶ ከሆነ፤ በዓመት 547,500 (ከማሸ ሚሊዮን በላይ) ይሰደዳል ማለት ነው። ከኢትዮጵያ ሕዝብ ቁጥር ሩብ በላይ። ሚኒስትሩ በቀን ሰባ በመቶ የሚሆነው ከሕግ ውጭ በተከፈተው የስደት መንገድ የሚወጣ መሆኑን ገምቷል። ይኼን ሂሳብ ሳይ ለማመን ተቸግሮ ነበር። የተጻፈውን ደጋግሜ ሳይ ከቆየሁ በኋላ በየመን የተሰደዱት ኢትዮጵያውያን ቁጥር ትዝ አለኝ፤ አንድ ሚሊዮን በየመን ብቻ። ሰባ በመቶ የሚሆነው በሰው ነጋዴዎችና በሌላ መንገድ የሚወጣ ከሆነ በቀን 3,500 ይሰደዳል ማለት ነው። ሂሳቡን እየትና ፍረዱ። “ህገ ወጥ” በሚባለው መንገድ በዓመት ከኢትዮጵያ የሚሰደደው ኢትዮጵያዊ ወጣት ትውልድ ብዛት 1,825,000 (አንድ ሚሊዮን ስምንት መቶ ሃያ አምስት ሺህ መሆኑ ነው። በሕግና ከሕግ ውጭ የሚሰደደው ማእበል ብዛት 2,372,500 (ሁለት ሚሊዮን ሶስት መቶ ሰባ ሁለት ሺህ አምስት መቶ መሆኑ ነው)። የዓለም ባንክና የተባበሩት መንግሥታት የሰራተኛ ድርጅት ጥናቶች የሚያመለክቱት ኢትዮጵያ በዓመት ሁለት ሚሊዮን አምስት መቶ ሺህ የስራ እድሎች ለወጣቶች መፍጠር አለባት የሚል ነው።

ከላይ ያሳየሁት ግዙፍ የሆነ የስደተኛ ቁጥር የሚያሳየው፤ “አስደናቂው እድገትና” ለልማት ትኩረት የሚሰጠው “እድገታዊው” አገዛዝ የስራ እጥረትን ችግር የሚወጣው ስደትን በመቀበልና በማበረታታት ነው። አስደናቂና ፍትሃዊ እድገት ቢኖር በያመቱ የሚሰደደው ከሁለት ሚሊዮን ሶስት መቶ ሺህ በላይ የሚሆነው የሚሰደድ ወጣት ትውልድ የስራ እድል ይኖረው ነበር፤ በአንድ ፓርቲ የበላይነት የሚገዛው መንግሥት ወጣቱ ትውልድ የራሱን ስራ እንዲፈጥር ሁኔታዎችን ያመቻች ነበር። በገፍ የሚካሄደው ስደት ሌላ ጥቅም አለው። ወጣቱ ትውልድ ለመብቱ እንዳይቆም፤ ከሕዝብ ጋር ተጋርቶ አመፅ እንዳያካሂድ ይረዳል። ምናልባት ከላይ የቀረበው ሂሳብ ያስደነገጣቸው አንባቢዎች እንዴት ይኼ ይሆናል ይላሉ በሚል ግምት የወጣውን ዘገባ ከታች እንዳለ አቅርቤዋለሁ።

“In October 2013, the Ethiopian government banned overseas labor recruitment. Preceding the ban, Ministry of Labor and Social Affairs (MOLSA) officials reported that up to 1,500 Ethiopians departed daily as part of the legal migration process. Officials estimated this likely represented only 30 to 40 percent of those migrating for work; the remaining 60 to 70 percent were smuggled with the facilitation of illegal brokers. Brokers serve as the primary recruiters in rural areas. Over 400 employment agencies were licensed to recruit Ethiopians for work abroad; however, government officials acknowledged many to be involved in both legal and illegal recruitment, leading to the government's ban on labor export. Following the ban, irregular labor migration through Sudan is believed to have increased. Eritreans residing in Ethiopia-based refugee camps, some of whom

voluntarily migrate out of the camps, and others who are lured or abducted from the camps, face situations of human trafficking in Sudan and Egypt's Sinai Peninsula” (UNHCR report, 2014).

ኢትዮጵያ ብዙ ዓለም አቀፍ ድርጅቶች፣ የውጭ ሃገሮች የበጎ አድራጎች ተቋሞች፣ ኢንቬስተሮች፣ አማካሪዎች፣ ቱሪስቶች ወዘተ የሚኖሩባትና የሚጎበኝት ሃገር ሁናለች። ይኼ ራሱ ወንጀል ወይም ችግር ሊሆን አይችልም። በሌላው ሃገር ይሆናል፤ መሆንም አለበት። ችግሩ አብሮ የሚመጣው የመጥፎ ልምድና ባህል ጓዝ ነው። ጥናቱ እንዲህ ይላል። “The central market in Addis Ababa (Merkato) is home to the largest collection of brothels in Africa, with girls as young as 8-years-old in prostitution in these establishments.” አስደናቂ እድገት አለ፤ እድሜያቸው ለትምህርት የደረሱ ወጣት ሴቶች ይማራሉ ወዘተ በሚባልባት ሃገር የስምንት ዓመት እድሜ ያላቸው “ህጻናት” ሴቶች እንዴት ራሳቸውን ለመሸጥ ተገደዱ ብለን መጠየቅ ግድ ይላል። ሃገሪቱን በበላይነት የሚገዛው፤ ለጥቂት ሚሊዮኖች ያላሰበት ኃብት ያስረከበው፤ ጥቂት የጎሳ ነጋዴዎችንና “የወፍ ዘራሽ ባለፀጋዎችን” ያመረተው አገዛዝ ለእነዚህ ደሃ ወጣት ሴቶች ህይወት መሻሻል ሃላፊነት አለበት ወይንስ የለበትም? የሚለውን አስኳል ጥያቄ ሁሉም ኢትዮጵያዊ በዜግነቱ ብቻ ሳይሆን በሰብእነቱ ማጤን አለበት። እኔ የምደመድመው ሃላፊነትና ተጠሪነቱ የማያከራክር በሚል ነው።

የህወሓት/ኢህአዴግ ደጋፊዎች እንዲህ እንደሚሉ አስቀድሜ እገምታለሁ። መንግሥት የሰው ንግዱን አቁሟል ይላሉ። ወደ ሳውዲ አረቢያና ሌሎች የአረብ አገሮች መንግሥት የሚልከው የሰው ኃይል ቀነሰ ማለት ስደቱ ቀነሰ ማለት አይደለም። ከላይ ጥናቱ እንደሚያመለክተው በሁለቱ ሰዳጆችና በግብፅ፤ ሌላው ቀርቶ በሊቢያ የሚወጣው ስደተኛ መጠን አላቆመም፤ በኬንያ፤ በጅቡቲና በሶማሊያ የሚወጣው ቀጥሏል። ገዢው ፓርቲ በዓመት ለሁለት ሚሊዮን አምስት መቶ ሺህ ወጣቶች ስራ አልፈጠረም። የስደቱ መነሻ ስርዓቱ ስለሆነ፤ ስርዓቱ ካልተለወጠ ወይም ራሱን ካልቀየረ (ራሱን የሚለው ህይወት አይመስለኝም) ችግሩ ይቀጥላል፤ እንዲያውም ይባባሳል። ጩኸቱና ለቅሶው አይበቃም የምልበትን ምክንያት አሳይቻለሁ።

በሊቢያ አንገታቸው የታረደውን፤ በጥይት የተገደሉትን፤ በደቡብ አፍሪካና ሌሎች ሃገሮች የሞቱትን፤ በስደት ላይ ያሉትን ወዘተ ስናንሰላስል አፋኙንና አግላዩን አገዛዝ መርሳት የለብንም።

የማን ልጅ ይማራል፤ የማን ልጅ ይሰደዳል?

ከተራው የትግራይ ወይም ሌላ ድሃ ኢትዮጵያዊ ገበሬ ልጆች እድገትና የወደፊት እድል ህይወት አንጻር ሲታይ ስርዓቱ ቀጭ፤ አፋኝ፤ አግላይና አድካሚ ነው ለማለት ያስደፍራል። ማን ተጠቃሚ ሆነ? የህወሓት የበላይ ባለስልጣናቸው ወዳጆቻቸው ልጆች ናቸው። ህወሓት የወደፊት መሪዎችን፤ ሃብታሞችን መስርቷል። “ይድረስ ለኢሃዴግ አመራር አባላት፤ ልጆቻችሁ ቻይና ምን እየሰሩ ነው?” በማለት ተመስገን ደሳለኝ “እናንተ የግንባር አባላትና ደጋፊዎች! ለመሆኑ አብዛኞቹ የፓርቲያችሁ አመራሮች ምን እያሰቡ እንደሆነ ቀርቶ ምን እያደረጉ እንደሆነ ታውቃላችሁ? ለምሳሌ ስዮም መስፍን፤ ስብሐት ነጋ፤ አባይ ጸሐይ፤ ከንፈ ገ/መድህን (በህይወት የሌሉ)፤ አርከበ አቁባይ፤ በረከት ሰምኦን፤ አዲሱ ለገሰ...ልጆቻቸው የት ናቸው?...ካላወቃችሁ እኔ ልንገራችሁ፤ እነዚህ የባለስልጣናት ልጆች የ12ኛ ክፍል ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በኋላ፤ የዩኒቨርሲቲ ትምህርታቸውን ከቅርብ አመታት ወዲህ “ወዳጅ” በሆነቻቸው ቻይና ይከታተሉ ዘንድ ተልከዋል...”

ድሃው የትግራይና የሌላው ኢትዮጵያ ገበሬ ወይም መካከለኛ መደብ የለት ጉርስ ለማግኘት ይቸገራል። የዶሮ ዋጋ እስከ አራት መቶ ብር ከደረሰ ስደትና ውርደት የማይቀር ነው። የፖለቲካ ስልጣን ይዘው ከፍተኛ ኃብት ያካበቱት ባለስልጣናት ልጆች የሚወጡት በባሌ ነው። ለስደት ሳይሆን ለከፍተኛ ትምህርት ወይም ለስራ ነው። በባሌ የሚሰደደው ድሃና የድሃ ልጅ ወደ ሳይሆን ገዢው ፓርቲ የስራ እድል ለመፍጠር ስላልቻለና ለወጣቱ ትውልድ ትኩረት ስላልሰጠ ነው። የማን ልጅ ይማራል፤ የማን ልጅ ይሰደዳል፤ የማን ልጅ ወደፊት ይገዛል፤ የማን ልጅ አንገቱ ተቆርጦ ወይም በጆልባ ተገልብጦ ወይም በጦርነት መስክ ተሰዶ ይሞታል? ብለን ስንጠይቅ፤ እኛስ ምን እያደረግን ነው የሚለውን መሳት የለብንም። ራሳችንን ካላስከበርን ማንም አያከብረንም። ወገኖቻችን ካልተከበሩ እኛም አንከበርም። የገዢው ፓርቲ የበላዮች ለልጆቻቸው ምርጥ እድል የከፈቱላቸው “ፈላጭ ቆራጭነታቸውን” ተጠቅመው፤ ማንም ሊጠይቀን አይችልም ብለው ነው። የስርአቱ አድራሻ፤ በደላዊ፤ ዘራፊያዊ መሆን በዚህም ተከስቷል። የእነዚህ ምርጥ ወጣቶች በድሃው የኢትዮጵያ ሕዝብ ወጭ በህወሓት ወዳጅ ሃገር፤ ቻይና ብዙ ሺህ ዶላር እየተከፈለ መማር ስናይ፤ የእነሱ መማር ለምስኪኑና በየቦታው ለተሰደደው የትግራይ፤ የጋምቤላ፤ የአፋር፤ የአሮሞያ፤ የሶማሌ፤ የጉራጌ፤ የአማራ ወዘተ ድሃ ገበሬ ልጅ፤ በየወሩ ለሚሰደደው አምስት ሺህ ወጣት፤ እንደ ተራ ሸቀጥ በእየቀኑ ወደ ሳውዲ አረቢያ ለሚሄዱት እህቶቻችን ምን ፋይዳ አለው? የለውም።

የሚደገመው የወደፊት ገዢዎችን መሆኑን ለመጠራጠር አይቻልም። የህወሓት አገዛዝ፤ በተለይ ለድሃው የሚዘገንን የሚሆነው ለዚህም ጭምር ነው።

በአጠቃላይ፤

በሊቢያ አንገታቸው እንደ በግ የታረዱትን፤ በጥይት የሞቱትንና ሌሎችን ስናስብ ትኩረቱ ለዚህ ያበቃቸው የአገዛዝ ስርዓት ምን እንደሆነ ማጤን ይኖርብናል። ወጣቱ ትውልድ ተምሮ ለስደት መዳረግ የለበትም። ገዢውን ፓርቲ መተቸት ብቻ በቂ አይደለም። በተመሳሳይ የተሰደደው ግዙፍ ኢትዮጵያዊ ምን አስተዋጾ ሊያደርግ ይችላል? የሚለው ጥያቄ አግባብ አለው። በድርጊቱ ከተቆጣን ለአንዲት ኢትዮጵያና ለመላው ሕዝቧ ነጻነት፤ እውነተኛ እኩልነትና ዲሞክራሲያዊ አገዛዝ አብረን፤ ተባብረን የምንቆምበት ወቅት አሁን ካልሆነ መቼ እንደሚሆን ለማሰብ እችላለሁ። የውጭ ጠላቶቻችንና የውስጥ ገዢዎቻችን በአንድ ድምጽ የሚሰሩ መሆናቸውን በተደጋጋሚ አይተናል። በጥቃቅን ልዩነቶች ላይ ማተኮሩን እንተወው፤ አስጠቅቶናል፤ አሳፍኖናል፤ አድክሞናል። በገፍ ለሚሰደደውና ለሚዋረደው ብዙ ሚሊዮን ወጣት ትውልድ እንደምናስብ አምናለሁ። እምነት፤ ጩኸት፤ ፀሎት አስፈላጊ ቢሆኑም አንገት ቆራጭ ሽብርተኞችን አይከላከሉም። አፋኝ፤ አግላይና ራሱን አገልጋይ የሆነ የመንግሥት ስርዓትን አይለውጡም። ሁለቱንም አብሮና ተባብሮ ለመለወጥ ይቻላል የሚል እመነት አለኝ።

April 24, 2015